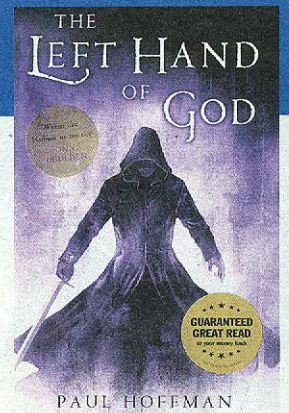

Bol som svetovou autoritou v pornografii

PAUL HOFFMAN

Za nasledovníčku *Harryho Pottera* či tínedžerskej ságy *Twilight* ju pasuje reklama. Temná trilógia *Ľavá ruka Boha* je nadnárodným bestsellerom napriek protináboženskému vyznaniu – alebo práve preň. Brit PAUL HOFFMAN nemá rád škatuľku fantasy, ale rád rozpráva o svojom živote a povolaniach, ktoré nie vždy súviseli s písaním.

Z písania to vidno celkom jasne - vy musíte náboženstvo nenávidieť.

Dá sa to tak povedať.

S čím konkrétne máte problém?

Nemám problém s náboženstvom ako takým. V súkromí nech si každý verí, čomu chce. Prekáža mi predstava jedinej pravej viery, morálny imperatív, ktorý ide za vieru a hovorí: toto je jediné možné pravdivé poznanie o svete. V prípade, ak si myslíš niečo iné, musíš byť pripravený na násilie, fyzické i psychické, keď budeme presadzovať tieto naše hodnoty.

Nie je príliš agresívny práve váš vzťah k cirkvi?

Možno máte tento pocit, ale to je práve reakcia na obranu. Napríklad v Británii sa práve debatuje o novom filme Steva McQueena *Dvanásť rokov otrokom* – skutočnom príbehu mladíka, ktorého v 19. storočí uniesli a predali do otroctva. Možno si poviete, že otroctvo je predsa dávno minulosťou. Ale ak hovoríme o náboženstvách s absolutistickým nárokom a konkrétnymi dosahmi na svetové dianie, tak práve tie sú stále veľmi mocné.

Čo také strašné vám kresťania urobili?

Vyrastal som v internátnej škole jedného kláštorného rádu. Pod anglickou internátnou školou si ľudia predstavujú elitný Eton, ale toto bol ústav pre chovancov z robotníckych rodín, akým som bol aj ja. Navyše to bolo odkladisko pre nezvládnuteľné deti z iných škôl, takže sa tam logicky sústreďovali násilie a šikana. Nie nutne násilie kňazov na nás, skôr medzi chlapcami navzájom. Každý deň sme museli byť pripravení bojovať. Nie že by sa každý deň niečo zomlelo, dostatočne stresujúce bolo, že sme boli neustále v strehu.

Máte príklad?

Pamätám si bitku rovno v sakristii kostola, keď som mal len desať rokov. Chalan ma pripučil k zemi a stúpil mi na hlavu. To nebola obyčajná ruvačka. Bolo to v mnohých ohľadoch extrémne miesto a pôvod toho násilia mal vzor práve u kňazov. Nie že by nás nonstop týrali, ale občas sa to stalo a strašné bolo už vedomie, že majú takú moc - môžu kedykoľvek prísť a lusknutím prstov udeliť trest za nič. Neustále rozprávali o diabloch a anjeloch. Pre nich boli skutoč-

ní, neboli to metafory. Hovorili: opováž sa spáchať hriech, pretože ak umrieš, budeš sa naveky smažiť v pekle v oleji. Ako môžete týmto kŕmiť deti?

Hovoríme o Británii 20. storočia?

Bohužiaľ. Ak už toto dnešná Británia nepozná, nie je to tým, že by sa zmenila k lepšiemu cirkev. Zmenili sa zákony, ktoré v našich časoch deti veľmi nechránili. Najhoršie na celom vymývaní mozgov nebom, pekľom, vykúpením, bol pocit hanby za to, že ste človekom. Akoby všetko prirodzene ľudské bolo zlé.

Prečo vás do takej školy poslali?

Moji rodičia boli veľmi milí ľudia, no pochádzali z Írska. Krajiny, kde štát a cirkev boli jedno a to isté, cirkev rozhodovala o všetkom. Keď môjho otca brali na krst, kňazovi sa nepáčilo meno, ktoré vybrali, museli ho nazvať inak - len preto bol celý život Josephom. A oni celý život verili, že ten kňaz mal pravdu. Postupne však mama vieru strácala. Prestala veriť, že spása duše závisí od toho, že máme v piatok na obednom stole rybu. Dovtedy žili v neustálom strese, že omylom zjedia nesprávny pokrm a bude to mať metafyzické dôsledky.

Spoločnosť vo vašej knihe pripomína totalitný orwellovský štát. Dospelí vymývajú mozgy tínedžerom, tí sa musia

Rozpráva rád a veľa

Zhovorčivý, prirodzený Angličan stelesňuje pravidlo, že spisovateľ by sa mal najprv ušpiniť v namáhavých robotníckych zamestnaniach, ak chce písať knihy o niečom.

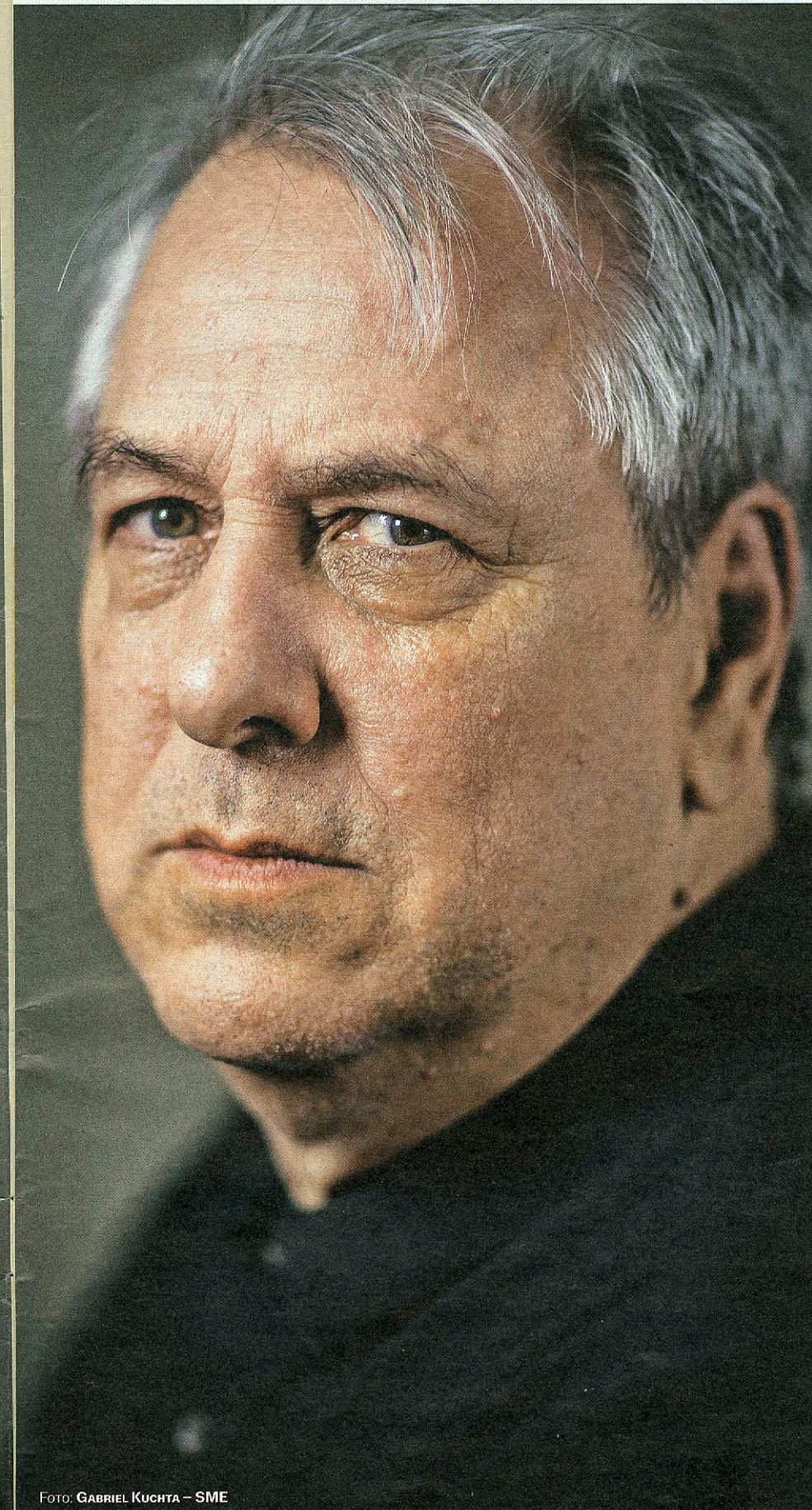

FOTO: GABRIEL KUČHTA – SME

z klamstva vymaniť. Tak vidíte dospievanie?

Myslím si, že tak to bolo, je a bude, keď je človek mladý. Prečo si ľudia detstvo a dospievanie idealizujú? Pretože si nechcú spôsobovať bolesť spomienkou na krutosť. V živote človeka to nie sú bohvieaké časy, stále vám niekto rozkazuje, ovláda vás. Citlivá povaha to môže niest' ťažko. Tá vec s Orwellom je presná, pretože to ovládanie sa deje na úrovni jazyka. To, ako premýšľate a o čom premýšľate, vás naučí premýšľať cez jazyk.

Ak povieťe fantasy, ľudia si vás okamžite zaradia do priečinka medzi elfov.

Chceli ste napísať fantasy?

Ak povieťe fantasy, ľudia si vás okamžite zaradia do priečinka medzi elfov, trpaslíkov a podobný inventár. Ja si naopak myslím, že je to dosť realistická kniha. Špekulatívna fikcia, ktorá vám umožňuje prepojiť históriu so súčasnosťou vo veľmi slobodnom koktaile.

Doteraz ste vystriedali asi dvadsať zamestnaní. Ktoré bolo najhoršie?

Asi práca v továrni na igelitové vrecká. Rozliepať ich po tisícoch bolo ubíjajúce, nudné a totálne nezmyselné. Ani v mraziarni to nebolo bohviečo. Skúste baliť kúsok čohokoľvek so stuhnutými prstami pri mínus dvadsiatich stupňoch - tri mesiace stačili.

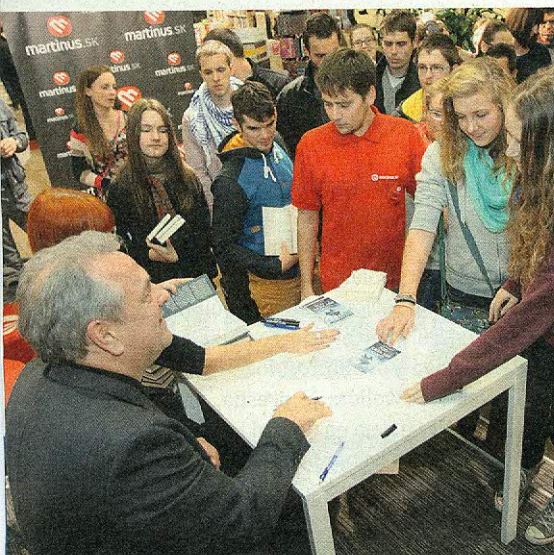
Kedy ste začali písať?

Hneď po univerzite, len som potom prestal, ani som sám nevedel prečo. Písanie ma opäť chytilo až okolo tridsaťpäťky. A to bolo dobre. Potreboval som desať, dvadsať rokov robiť niečo iné a získavať skúsenosti rôznych druhov. Texty, čo som začal písať, boli omnoho priehľadnejšie a menej prešpekulované. Ale nemyslite si, nemal som len tret'otriedne zamestnania. Okrem nich som učil v škole alebo pracoval ako filmový cenzor.

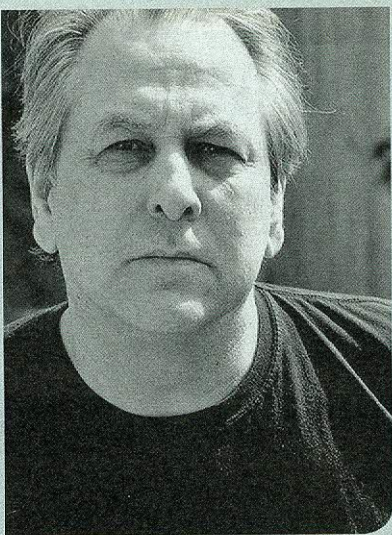
To znie zaujímavo.

Pre mňa to bol najlepší džob na svete. Bez irónie.

Čo presne je úlohou filmového cenzora?

Bratislavská autogramiáda ukázala, že početný fanclub má Hoffman aj na Slovensku.

Na knižný veľtrh Bibotéka dorazil so svojou dcérou uviesť knihu *Pod krídlami smrti*, ktorá uzatvára trilógiu.

Predstave si, že trikrát týždenne pozeráte filmy a niekto vám za to platí celkom slušné peniaze. Ako ďalší bonus stretávate zaujímavých ľudí, ktorých do komisií vyberali preto, aby boli maximálne pestré. Niektoré naše hádky boli pamätné.

Mohlo to byť zábavné.

Samozrejme, zábavný bol celý princíp práce. Napokon, svoju druhú knihu *Zlaté časy filmovej cenzúry* som napísal práve o tom. Horšou stránkou veci bolo akurát členstvo v komisii na posúdenie filmového sexu. Strih musel dodržiavať nezmyselné, navyše babrácky formulované regule a čo bolo horšie, my sme tie pornofilmy museli detailne sledovať.

To je zvláštna sťažnosť – nie je práve toto zmyslom pornografie?

Garantujem vám, že ani najväčší pornomaniak by niečo také nechcel mať za povinnosť. Nedávalo žiaden zmysel dozerať na porušenia týchto totálne idiotských smerníc. Ale zase, bol som jednou z popredných autorít v pornografii na svete. Tento pocit som mal rád.

Čo mohol film ukázať?

Keď sme s tým začínali, bolo to celkom jasné – nemohlo byť ukázané takmer nič. Pamätám si obrovskú hystériu okolo videa, strach, že toto nové médium dovolí ľuďom pozerieť v súkromí hocičo. Môj šéf na tú hrozbu reagoval originálne. Navrhoval vytvoriť špeciálnu kategóriu, akési štátne sexfilmy dostupné v obchodoch so zvláštnou licenciou.

Ako sa to uchytilo?

Zlyhalo to, pretože tie filmy nechcel nikto produkovať. Nemohli byť ziskové, tých obchodov v Británii boli iba desiatky – väč-

PAUL HOFFMAN (1953)

3 diely má séria *Lavá ruka Boha*, prvý diel vyšiel v roku 2010.

10 rokov strávil v internátnej kláštornej škole.

20 rôznych povolání vykonával – bol poslíčkom v banke, učiteľom, zapisovateľom v stávkovej kancelárii či filmovým cenzorom.

15 rokov písal prvý román *Wisdom of Crocodiles* (Múdrosť krokodílov).

1998 je rok, keď podľa tejto knihy vznikol upírsky film s Judom Lawom v hlavnej úlohe.

šina miest a dedín nechcela mať sexshopy na svojom území. Náš záujem sa vzápätí presunul na vyššiu kategóriu – filmy prístupné od osemnást rokov. Lenže tam bol výsledok cenzúry ešte tristnejší. Cenzurované porno bolo ako futbalový zápas, odkiaľ vystriháte góly, toto však bol zápas, v ktorom chýba všetko.

Zaujima vás marketing okolo vašej knihy?

Marketing je nevyhnutný pri obrovskom množstve kníh, čo vychádzajú. Na druhej strane, pracovať s novými autormi a titulmi je veľmi náročné na čas aj na peniaze.

Musí mať dobrá kniha ešte trailer na YouTube a špeciálne aplikácie pre smartfóny?

Hovorí sa kadečo, že treba byť na Twitteri a podoba, ale všetko sú to podľa mňa príliš nové veci, aby sme im rozumeli.

Pýtam sa, lebo britská tlač vašu knihu strhala, že je z 80 percent produktom reklamy.

Niektorým sa kniha páči, iní sa sťažujú na mediálny hype. Rozsúdi to čas. Myslím, že nafúknutá bublina nikdy v priazni čitateľov nevydrží dlho. To sa môže stávať iba výnimočne, je to ako výhra v lotérii. Všeobecne totiž platí iné. Kniha musí byť v prvom rade kvalitná, až potom z nej viete niečo vykreslať.

Počuli sme o vašej spolupráci s filmárom Francisom Fordom Coppolom. Ako to bolo?

Skutočnosť je trochu menej vzrušujúca, ako to znie. Máločo je otrasnejšie ako status scenáristu v Hollywoode. Nakoniec aj tak použijú vaše nápady, za ktoré vám nezaplatia alebo si ich prisvoja a prekrúti tak, že ich nespoznáte. Do Coppolovho projektu ma odporučil britský režisér Alan Parker, s ktorým som pracoval. Išlo o úpravu scenára jednej romantickej komédie po scenáristovi, ktorého vyhodili. Viete, čo mi povedali na otázku o honorári?

Čo také?

Že mám byť rád, že vôbec pracujem s niekým takým slávnym ako Coppola. Práca scenáristu je vydaná napospas ľuďom, ktorí vedú o písaní asi toľko, čo my dvaja o dizajnerstve automobilov. Niečo v štýle – neviem, o čo ide, ale chcel by som mať kolesá vnútri vozidla a na streche prevodovku. Vo filmovom priemysle je príliš veľa tlaku, stresu, peňazí. Očividne vznikajú aj dobré filmy, ale úprimne, nechápem, ako je to vôbec možné. ■

TEXT: MILOŠ KREKOVÍČ
FOTO: IKAR